

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Omnia Latina Scripta Matthiæ Flacij Illyrici

Flacius, Matthias

Magdeburgæ

VD16 F 1296

2. Quod nihil sit hoc tempore muta[n]dum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36647

Q V O D
HOC TEMPORE NVL-

la penitus mutatio in religione fit in
gratiam impiorum facienda.

Per Matth. Flacium
Illyric.

ST SANE AS-
tutus antiquus ille
Serpens, eius filij, &
etiam ipsorum re-
natorum uetus A-
dam, Caro seu stul-
ta ratio. Nam Sa-
than & impij, cum uident se non pos-
se illa sua horribili specie recta suos fu-
rores & impietates in Ecclesiam Chri-
sti, & piorum conscientias inuehere, in-
duunt formam Angeli lucis, & sub pie-
tatis specie primum se in animos ho-
minum insinuant, ac per uera quæ-
dam, uel certe uerisimilia aditum im-
pio errori patefaciunt. Stulta uero
mortalium sapientia omiffa uerbi di-
nini, fideiq; regula, suo iudicio omnia
B metiens,

metiens, facile eiusmodi amabili spe-
ciei se aperit, ac tam diu ratiocinando
pergit, donec terq; quaterq; per suas ra-
tione rationes stulta fiat. Atq; hæc tam
artificiosa Sathan cum ueteri Adamo,
in suam ipsorum exitium machinan-
tur. Nam Deus non decipitur, nec de-
ridetur. Omnium temporum exem-
pla huius fraudis inueniuntur pluri-
ma, sed nos præsens dolor, lachrimaq;
urgent, ut ad nostrarum calamitatum
considerationem properemus.

Vbi uiderunt Diabolus, manifesti
neritatis aduersarij, & falsi fratres, non
posse imaginem bestiae, id est, **INTE-**
RIM, omnibus Ecclesijs Christi pro-
palam obtrudi, cœperunt struere infi-
dias ueritati, & cuniculos agere. Pro-
ponunt enim primum quædam & *διό-*
φορα, ut ipsi uocant, ut de ieiunio, qua-
dam ueteris confirmationis similitu-
dine, obseruatione quorundam festo-
rum, campanarum pulsatione, ac qui-
busdam alijs nugis, quo siue ea accepe-
rimus paulatim assuefaciant populum
ad mutationem in maioribus rebus fa-
ciendam, & eo ipso facto testemur **IN-**
TERIM

TERIM & Papatum esse recipien-
dum. Siue non acceperimus, contenti-
osi homines esse, ac de rebus minimis
rixari uideamur, proptereaq; odio dig-
ni & puniendi.

Nos autem eorum hanc sapienti-
am confutandam, & confundendam
DEO omnipotenti proponemus, qui
capit sapientes in consilijs suis, ac ali-
quot argumentis probabimus, non es-
se permittendum, ut hoc tempore ullæ
mutationes in religione fiant.

Vtinam autem iam saltem nos, qui
pij esse uolumus, Reuerendi patris Mar-
tini Lutheri, piæ memoriæ, constantem
fidem imitati, plus Deo credere quam
hominibus, plus Deum timere, quam
homines possemus: Tuna haud dubie
ministerium Euangelij longe melius se
haberet, quam nunc habet, sicut ipsius
R. Patris foelicissimum curriculum fu-
isse uidimus. Nam primum, & DEUS
nos ueluti manu apprehensos filiolos,
per istud difficillimum iter prædicati-
onis Euangelij ductaret, & nobis esset
in animo illustre discrimen inter uerū
ac falsum, sequendum ac fugiendum.

B 2 Iam

Iam uero & DEus, nos ipsi diffi-
dentes, humanaq; auxilia circumspe-
ctantes ferme negligit, & tristis quidam
timor, ueluti densa nebula omnes co-
gitationes nobis ita perturbat, ut uel
uix uerum a falso dignoscere possimus,
uel certe uerum, minus uideatur nobis
esse uerum, quam antea uisum est, &
falsum minus falsum, quam antea.

Quo autem rectius & nostrum
praesentem statum & auxilium, si quod
afflictis rebus afferri queat, cognosca-
mus, uolumus breuiter conferre Pe-
trum, per mare ad Christum ambulan-
tem, cum horum temporum Euange-
lij preconum curriculo. Sæpe enim
hæc duo admodum similia mihi esse
uidentur. Nam quemadmodum pri-
mum Petrus iatus e naui, in Mare se
proicit, & per undas ad Christum, ni-
hil aliud, nisi eius uerbum in oculis &
in animo habens, festinat. Sic Marti-
nus noster tertius Helias fide corrob-
ratus, ex mundo persecutionibus ca-
rente, ueluti ex tuta quadam naui, in
tempestuosum mare, & omnigena pe-
ricula profiliens, ad Christum hilari
fronte

ff-
pe-
am
co-
ul-
us,
bis
, &

m
od
ca-
e,
n-
ge-
im
ffe
ri-
se
ni-
&
ti-
o-
a,
in
e-
ri
te

fronte cucurrit. Et quoniã contempto
Mari uentis, undis & terribilibus mon-
stris Pelagi, Solam uerbi Christi Cyno-
suram in suo curriculo spectauit, ideo
foelicissime tandem ad Dominum Je-
sum in portum peruenit, ubi lætus iam,
deuicto Diabolo, Antichristo & toto
mundo, cum Christo Domino suo tri-
umphat.

Deinde sicut Petrus, cum aliquan-
tum progressus esset, semineglecto uer-
bo Domini, incepit mare, uentos &
& undas circumspectare, ac Christo
diffidere, ita & nos quoq; post mor-
tem, piæ memoriæ Doctoris Martini,
contempta eius foelici nauigandi rati-
one, cuius tam diu spectatores fuimus,
longe alia ratione nauigare incepimus,
quæ qualis sit, quod & nota est, & me
ualde parum delectat, iam prolixius
non commemorabo. Illud profecto
uerissimum est, nos perinde, ut Petro
acciderat, ad mentum usq; in undas
demersos esse.

Quare utinam iam saltem cum
tertio (ut ita dicam) Petro saperemus,
si cum primo præ nimia carnis pru-

dentia nosuimus. Qui cum uidit se sua
stulta carnis prudentia in ipsissimum
exitium incidisse, abiecta ea, ad fidem
in Christum propere recurrit, auxilium
eius supplex implorauit, atq; ita miseri-
cordia seruatoris inde extractus est, quo
se ipsum humana sapientia præcipita-
rat.

Age igitur tandem & nos recorda-
ti reuerendi Patris nostri D. Martini
Lutheri, piæ memoriæ, qui neq; timuit
homines, neq; confidit in homines, dis-
camus Patrem Domini nostri I E S V
Christi, ardentem & sine intermissio-
ne inuocare, ex eoq; solo toto corde pē-
dere.

Accurret profecto & ipse ad nos
iam extreme periclitantes, nosq; ex hoc
profundo mari, in quod magna ex
parte nostrapte culpa incidimus, in
crepitis uentis & undis, mari, ac mon-
stris marinis, extrahet.

Atq; hæc cum eo commemorauit,
ut in omnibus nostris consilijs & acti-
onibus, hoc tristi tempore, ex solo
DEO pendere discamus, tum etiam,
ut in his deliberationibus, quæ iam de
mutan-

mutandis quibusdā nostræ religionis
partibus proponuntur, solum Deum,
ac eius uerbum ob oculos habentes, cō-
stanter ueritatem tueamur, ac ne mini-
mā quidem eius partem in gratiam
Diaboli & Antichristi, aliorumq; im-
piorum, abijcere præsumamus. Sed
iam ad promissarum rationum enu-
merationem ueniamus.

I.

Prima ratio est, quia sæpe præci-
pit Aristoteles, cauendas esse par-
uas legum ac politiarum labefa-
ctationes, quod illæ quantumuis paruæ
mutationes, & assuefaciunt ciues ad
mutandum plura maioraq; & sæpe res
minimæ, ut in speciem uidentur, maxi-
morum malorum sunt causæ.

Nemo autem sanus iam dubitare
potest, quin nostri ac ipsius Dei hostes,
sive illi sint manifesti, sive occulti, id
est, falsi fratres, quærant totius ueræ pi-
etatis subuersionem, nostrarumq; op-
time constitutarum Ecclesiarum euer-
sionem.

B 4

Quare

Quare quicumq; Ecclesijs Christi,
gloriæ Dei & propriæ conscientiæ re-
cte consultum uolent, cauebunt uasras
istas (etiamsi uidentur paruorum re-
rum) mutationes. Non sine causa di-
ctum est, principijs obsta. Et principi-
um plus est dimidio.

II.

ANtichristus, Diabolus, & alij im-
prij, concessis his paruis, nullo
modo placabuntur. Nam nec
in INTERIM pro his magnopere
contenditur, & sunt etiam inter hostes
Theologi, qui uident, ubi sint nerui
doctrinæ, & in quibus res tota sita sit,
Inprimis uero ipse Diabolus, qui toti-
us eorum ædificij architectus est, hoc
optime nouit. Hi profecto nobis nul-
lo modo eos doctrinæ neruos liberos
relinquere uolent.

III.

STatim immutatis quantumuis par-
uis aliquibus, & Papistæ & etiam
nostri imbecilliores clamabunt,
nos recepisse INTERIM, nempe
qui

qui &
ac sub
profe
stū co
dere,
recept
decup
quam
rum r
S
ficul
paulo
piam
torib
uelin
tate u
uolun
stum
aliqu
nem
sing
nipo
tion
scrip
paru
dalu
man
cutia

qui & iam talia de nobis mentiuntur
ac suspicantur, quorum clamoribus
profecto necesse erit, siquidem CHri-
stū confiteri uoluerimus, sæpius respon-
dere, ac testari editis scriptis, nos non
recepisse **I N T E R I M**, qua ratione
decuplo plus Cæsarem offendemus,
quam per quarundam mediocrium re-
rum mutationem placabimus.

Sed age, omisfis consecuturis dif-
ficultatibus, ipsum principium negotij
paulo diligentius consideremus. Cu-
piam profecto audire ex istis reforma-
toribus, quam ratione rem inchoare
uelint, neq; enim sine ingenti difficul-
tate uel incipere possunt. Nam si non
uolunt uideri penitus abnegasse Chri-
stum, plane necesse erit eos statim edere
aliquod scriptum, quo reddant ratio-
nem sui consilij, factiq; totis Ecclesijs, &
singulis pijs, acerrime eos coram om-
nipotenti Deo, de ista turpissima defe-
ctione accusaturis. At quis obsecro is
scriptor erit? nemo certe uere pius tam
parui facere poterit hoc tantum scan-
dalum, & iram Dei, ut ei conscientia e
manibus calamum ac chartam non ex-
cutiat.

B 5 **Quid**

Quid autem dicet? nemo erit pro-
fecto tam bonus orator, ut hanc tam
pessimam causam tueri possit. Ac di-
cat sane boni aliquid, tunc sequetur
offensio Cæsaris longe maior, quam
placatio per istas Cæremoniarum con-
ciliationes. Neq; tamen omne scanda-
lum istarum mutationum sustulerit.
Nam neq; legent omnes istud scrip-
tum, & paucissimi assentientur ei. Mu-
tationes autem nostrarum Ecclesia-
rum omnibus innotescunt. Ita quo-
quo se uertant, ingentes difficultates
eis occurrent. Si nullum scriptum
edent, tantum erit scandalum, quan-
tum uix aliud inde a condito orbe ter-
rarum. Si aliquod non pessimum e-
dent, tum certissimum est, Cæsarem eo
summe offensum iri, quod tamen ip-
sum scriptum impossibile est, ubiq;
scandalum, ex istis mutationibus or-
tum, tollere. Nam, ut dixi, & legent
pauci, & pauciores eis assentientur.
Proinde si sapiemus, cauebimus pro-
fecto istas exitiales angustias, ex qui-
bus nos nullo modo extricare poterit-
mus.

Cum

CVM Diabolus una cum suis sint
 θεαοὶ φίλοι, quanto uidebunt nos
 plura concedere, tanto illi plura
 petent audacius. Experientia nos doce-
 re potest, eos esse tales. Nam D. Marti-
 num, piæ memoriæ, timuerunt, nos
 contra contemnunt. Huc accedit eti-
 am, quod cum uulgus Papistarum sint
 tales culicum percolatores, ut eiusmo-
 di cæremonias maximi faciant, plane
 non dubitabunt, quin, qui tantas res eis
 concesserimus, facile firmus eis, si uehe-
 menter urserint, etiam reliqua conces-
 suri. Ego profecto non dubitarim affir-
 mare, nos nostra timiditate magnam
 partem ipsius **I N T E R I M** fabricasse,

V.

CHristus dicit, melius esse alligata
 mola asinaria, in profundum ma-
 ris præcipitari, quam unum mini-
 mum Christianum scandalizare. Cer-
 tissimum autem est, nullam posse
 iam in hoc statu rerum, uel mini-
 mam mutationem, idq; præsertim in
 maloris.

maioris authoritatis Ecclesijs, institui,
sine maximo non unius, sed multo-
rum, ac pene infinitorum hominum
scandalo.

Illud probe considerare debemus,
quod Aristoteles inquit. Vulgus diju-
dicare non posse. Quam multos iam
pulsu campanarum, quam multos for-
mulis orationum, quam multos alijs,
nescio quibus scriptis offensos uidimus
& uidemus. Vulgus semper est imperi-
rum, externa signa magis quam res ip-
sas aspicit, & præterea conscientia nihil
est tenerius.

Rides tu forte, qui es robustior,
huiusmodi scrupulosos imbecillos. At
scias pro eis Christum esse mortuum,
tibiq; eos, si quid charitatis habes, fe-
rendos præcepiss. Nec potest certe ne-
gari, quin huiusmodi mutationes hoc
tempore, quo constantia in confesio-
ne requiritur, sint certa & uera timidi-
tatis & inconstantiaë indicia, atq; adeo
defectionis a ueritate.

VI.

Cum

Cum ista sint metus & leuitatis signa, certissimum est, ea esse maxime fugienda. Nam metu nostro hæc tria maxima mala efficitur.

Primum hac nostra diffidentia Deum offendimus. Secundo, Diabolo & hostibus, qui sunt *θερασταί*, animum augemus. Postremo nostrorum constantiam frangimus. Decet igitur nos, ueluti duces suis militibus in aciem progredientibus, fortitudinis paratque ad moriendum pro optima causa animi, signa præbere, nullisque uel minimis gestibus, animos eorum frangere. Nam quemadmodum ex alacritate ducis pendet animus militum, ita constanti Doctorum confessione, animi auditorum confirmantur, contrarioque perterrefiunt & cedunt.

VII.

Paulus acerrimus Christianæ libertatis defensor uult, Rom. 14. nos contra libertatem quædam facere, ne offendamus imbecillos. Nos uero, proh dolor, e conuerso uolumus aliqua contra libertatem Christianam
facere

Cum

facere in gratiam Antichristi, ut pu-
los Christi scandalizemus. Hinc per-
pendamus, num nos recta ad ueritatem
Euangelij incedamus, cum plane con-
traria Paulo facere cogitemus.

VIII.

CLamat Paulus. In libertate, in qua
uos Christus collocauit, stete, &
iugo seruitutis ne implicemini.
Quare nullo modo negligenda est li-
bertas Christiana in illis ἀδιάφογοις, sed
usu constanti libertatis, pios testari ex
mandato Dei oportet, se ab eiusmodi
humanis traditiunculis liberos esse,
praesertim cum scandalum iam non
postulet, ut libertatem negligamus,
quin potius postulet, ut eam immotam
retineamus.

IX.

SIcut, si Turca, cuius Tyrannis no-
stris ceruicibus imminet, peteret a
nobis, ut in aliquibus ἀδιάφογοις re-
bus, ad eius Mahometismum nos ac-
commodaremus, faciendum id nul-
lo modo esset, ne & eius impietatem,
tanquam

tanquam bonam confirmaremus, & multos imbecillos Christianos scandalizaremus: Sic etiam nunc in gratiam Antichristi nihil faciendum est, ob prædictas causas. Quæ enim communitio lucis cum tenebris? Belial cum Christo? Imo hoc potius agendum esset, ut nos ab Antichristi Ecclesia, quam maxime fieri potest, seiungere-
mus.

X.

DEVS uult esse inimicitias & rixas inter semen mulieris & serpentem, inter Christum & Diabolum, inter Apostolos & Phariseos, inter ueros Christianos & Antichristianos. Proinde uideant isti nimium sapientes, ne dum uolunt pacem inter has duas partes facere, magis in hostium castris, quàm in Christi uersentur, magisq; destruant opus Dei, quam ædificent.

XI.

Certissimum est, quod in gratiam Diaboli nihil penitus sit faciendū. Nam quicquid in gratiam Diaboli

bo

boli facimus, hoc contra DEum faci-
mus. Verum certe & illud est, quod
quicquid in gratiam Antichristi & ali-
orum impiorum, manifestam uerita-
tem oppugnantium, facimus, id in gra-
tiam Diaboli facimus. Nam & archi-
tectus totius negocij est Diabolus, ut dic-
tum est, & ipsi quoq; agnitam uerita-
tem persequentes, sunt incarnati Dia-
boli, prominent eis etiam duo præ-
grandia cornua ex capite, quibus Ec-
clesiam Christi uexant, nempe menda-
cium & homicidium, quæ, teste Chri-
sto, sunt genuinæ Diaboli notæ.

XII.

SIcut latronum aliorumue pessimo-
rum hominum etiam uestes ipsas
odio habemus, quæ tamen nihil
peccarunt, adeo ut eas nemo honestus
libenter uelit induere. Ita iam (quod
constat) Papisticæ istæ notæ, ac signa
sunt in odio. Si igitur ea in usum re-
ducere uouerimus, reddemus & nos, &
etiam ipsum ministerium omnibus
hominibus summe exosum, quod quã
parum ad pietatem proffit, nemo non
uidet, Certif-

C
etiam
error
non
pieta
stiani
mati
caren
tire, e
pieta
etiam
turba
statio
dum
quid
Pasto
sectat
ctus ef
isti co
agitat
homi
& uos
suo ho
turbet

XIII.

Certissimum abufum hæc fecum
adferent, cogitabunt enim fic
multi imbecilli, qui uel uix, uel
etiam nondum omnino ex Papifticis
erroribus extricati funt. Profecto hæc
non reciperentur iterū, nifi aliquid ad
pietatem facerent. Non ita multi Chri-
ftiani funt tam probe eruditi & confir-
mati, ut, continuo iftarum ἀδιαφόρων
cæremoniæ ufu, non incipiant fen-
tire, eas eſſe uel neceſſarias, uel certe ad
pietatem ualde utiles. Habebunt hæc
etiam miſeram conſcientiarum per-
turbationem, & Spiritus ſancti contri-
ſtationem. Cogitabunt enim admo-
dum multi miſeri homines. Neſcio
quid credere debeam, hætenus meus
Paſtor Papatum uehementiſſime in-
ſectatus eſt, iam uidetur mihi & ipſe fa-
ctus eſſe Papifta. Videntur mihi omnes
iſti concionatores eſſe arundines uento
agitatæ. Videt igitur, ne miſerorum
hominum conſcientias perturberis, ne
& uos **DOMINUS** **IESUS** in extremo die
ſuo horribili aduentu & iudicio con-
turbet.

C Doctor

XIII.

DOctor Martinus, piæ memoriæ,
in prima parte contra cœlestes
Prophetas prolixè docet, conten-
dendum esse, ne nobis Hypocritæ res
& διαφόρους, uel seruatu, uel omisso neces-
sarias faciant. Atq; ideo dicit se quas-
dam ueteres cæremonias seruare, ut te-
stetur contra Carostadium, & alios
eius complices eas posse libere retineri,
Ideo dicit etiam Paulum circumcidis-
se Timotheum. Titum uero noluisse
circumcidere. Vide locum, &c. Vti-
nam huius tanti uiri doctrinam & fi-
dem sequi, quam calumniari malle-
mus.

XV.

Profecto alio tendunt istæ delibe-
rationes, quam fortasse nos som-
niamus. Dicam enim uerum, idq;
paulo liberius. Hoc agitur, ut hæ Ec-
clesiæ, Scholæ & personæ, ubi & a qui-
bus ueritas orta est, primæ in aliquibus
saltem maxime conspicuis, errorem re-
cipere incipiant, quo, cum hoc factum
fuerit,

fuerit, alij ut Ferdinandus & Marchio,
possint meliori prætextu, maiora, imo
vero omnia in regionibus suis sabuer-
tere. Quod si factum fuerit, nihil est cer-
tius, quam & nobis statim omnia im-
mutanda esse. Quod nos, si modo no-
bis nostra, & aliorum æterna salus, ac
Dei gloria plus curæ est, quam breuis-
sima aliqua huius miseræ uitæ com-
moda, omnibus modis cauebimus.

OBIICIUNT quidam, qui
maioris terrena, quam cœlestia faci-
unt, imminere magnas bellorum cala-
mitates, quibus respondemus, esse ual-
de stultum putare, quod homines sibi
placando, & Deum offendendo, sit
possibile effugere bella, uel alia quæ-
cunq; mala.

Huius stulticiæ insigne argumen-
tum esse possunt Iudæi, qui ideo Chri-
stum crucifigebant, ne uenirent Roma-
ni, & tollerent eorum imperium &
gentem. Quâ enim pulchre effugerint
id malum, res ipsa eos postea docuit.
Offendi autem per hæc **DEVM** in
præcedentibus abunde probatum est.

Obijciunt ijdem esse hæc indiffe-
rentia, & ob parua non esse rixandum,
neq; periclitandum. Contra uerissi-
mum est, nihil esse ἀδιόφορον in casu
confessionis & scandali, quorū utrūq;
iam cum istis mutationibus est con-
iunctissimum. Nec sunt parua ista, per
quæ tu interficis eum, propter quem
Dominus Iesus est mortuus. Quantil-
lum erat, quod Petrus uel cum Iudæis
uel cum Ethnicis comedebat, aut nō
cōmedebat, tamē, q̄a erat cōiunctum
cum scandalo, Paulus dicit, id esse non
recta incedere ad ueritatem Euangelij.

Solent quidam homines & ita cō-
temptim de Deo sentire, ut eis res ma-
xime ad religionem pertinentes, mini-
mi momenti esse uideantur, & præte-
rea tā Diabolica audacia præditi esse,
ut religionem pro libitu inuertere, &
ad suam utilitatem accommodare nō
uereantur. Sed Christus non ita de uer-
bo Dei sentit, qui negat uel unicum io-
ta, uel etiam apicem de lege, perituum
esse. Ac grauer minatur ei, qui ausus
fuerit unum de minimis Dei mandatis
soluere, quiq; **DOMINUS IESUS** omnia
tristis-

tristi
plere
I
nota
uel p
enim
Quo
totar
derit
mun
litige
nimi
maxi
Talia
sent h
pienc
bis ab
φορα,
pona
ga, se
pietas
non s
sunt,
C
illa su
tus D
doqu

tristissima perpeffus est, ut scriptura im-
pleretur, ut ipse sæpe repetit.

Res nequaquam parvæ sunt istæ
notæ externæ, ut hominibus politicis
vel prophanis potius videntur. Non
enim sine causa clamat Paulus ad Gal.
Quod quicumq; circumciditur, debeat
totam legem servare, & ex gratia exci-
derit. Videmus quam isti sapientes
mundi huius, sæpe de minimis acriter
litigent. Vident nimirum sæpe in mi-
nimis (ut videntur) negociolis, magna
maximarum rerum momenta sita esse.
Talia & hæc iam sunt. Sed etiam si es-
sent hæc ἀδίαφορα, quæ iam nobis acci-
pienda proponuntur: Tamen, cum no-
bis ab imperatore, non tanquam ἀδία-
φορα, sed tanquam cultus necessarii, pro-
ponantur, non sunt amplius ἀδίαφο-
ρα, sed plane impia. Est enim tam im-
pietas statuere, aliqua esse cultus, quæ
non sunt, quam aliqua non esse, quæ
sunt.

Quare cum nobis ista, quæcunq;
illa sunt, proponantur tanquam cul-
tus Dei, cum non sint cultus, & quan-
do quidem cum eis est coniuncta abne-

C 3 gatio

gatio & scandalum, nullum est dubium, quin sit summe impium, ea accipere. Nec prodest hic ridere Deum ac dicere, illi ea mihi proponunt tanquam cultus, ego ea recipiam tanquam *ἀδίαφορα*. Non enim ualet Sophistica in conscientia, & confessione.

Legitur sæpius in Historijs Martyrum, quod, cū ab Ethnicis multi Christiani trucidarentur, sæpe acciderit, ut ipsi satellites tantæ lanienæ iam pertesi aliquos Christianos abreptos, ui ad Aras protraxerint, proclamarentq; falso eos sacrificasse. Verum negasse id clara uoce Christianos. Atq; ita sunt supplicio affecti, qui, si tacuissent, effugisse poterant.

Stulti fuerunt dices, quid enim eis alienum mendacium, obesse poterat? Verum sane sit, Sed tamen illi cum sua stulticia sunt saluati, tu uero cum tua prudentia damnaberis.

Obijciunt rursus nos non debere ad iudicium uulgi nostras actiones accommodare, sed sapientum. Recte hoc suo loco dicitur, sed iam respondeo magis habendam esse rationem unius
us im

us imbecilli pij (sit sane uel minimus rusticus) quam decem sapientum Epicureorum. Nolite contemnere piorum preces, qui contra nos orabunt, & ad Deum gement.

XVI.

Quam acriter Deus per Prophetas reprehendat Iudeos, qui admirati potentiam Assyriorum, & aliarum peregrinarum gentium, ad eorum se uictum & uestitum imitandum composuerint, nemini sacras literas legenti ignotum est. Neq; id sine causa, nam & uult Deus suum coetum a Diaboli coetu penitus seiunctum esse, & illa ipsa externa signa fuerunt certae animi, in Ethnicismum degenerantis, notae. Reprehendimus & nos hoc tempore, idq; iustissime, eos, qui uel Hispanicum, uel Turcicum uestitum sunt imitati.

Iam quaeso, nos etiam cogitemus, si Deus illis iratus fuit, quod se in illis penitus externis ad Ethnicos aggregarint, quomodo erga nos erit affectus, quod nos ad Antichristi coetum iam toties a no-

C 4 bis,

bis, quin potius ab ipso Christo con-
demnatum, aggregare cogitemus, idq;
in rebus ad religionem pertinentibus.
Nec etiam cuiusquam conscientia ne-
gare potest, quin hæc ipsa sint animi in
papatum paulatim declinantis indicia
minime obscura.

Vt igitur Deum ipsum iratum nõ
habeamus, obsecro, ne nos impijs & se-
culo huic conformemur, aut eorum
gratiam cum tam multiplici damno,
& impietate ambiamus.

Postremo omnium hominum
oculi in nos coniecti sunt, Nihil uel mi-
nimum Diabolo cõcedere poterimus,
quin & impij glorientur, & imbecilli
suspicientur, nos eis plurima uel potius
omnia concessisse. Si omnino uult
magistratus mutare aliquid, mutet sa-
ne, Nos ei non assentiamur. Pronun-
ciet ipse sua dogmata in foro per pre-
conem, non concionator ex suggestu,
Satis superq; scandalorum est, quæ si
quos non mouent uehementer, profe-
cto sunt Adamante duriores, & ne mi-
cam quidem pietatis in se habent.

Obsecro.

Obsecro omnes meos dominos,
& fratres in CHRISTO dilectissimos, ut
credamus id, quod & saepe in sacris li-
teris legimus, & toties his annis 30. ocu-
lis nostris uidimus, & proprijs manibus
contrectauimus. Maledictum eum es-
se, qui confidit in homine, & Domini
soli esse salutem.

Obtuli hoc scriptum D. Maiori
8. Nouembris Anno, 1548. paranti
cum ceteris professionem ad Cellen-
sem conuenticulum, eiusdemq; aliud
exemplar ad Georgium Anhaltinū
Cellam cum Epistola misi.
Impressum autē est cū se-
quenti decem diebus
ante Pascha
Anno
1549.